

PODROBNEJŠA VSEBINA OCEN ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA NESREČE

S tem dokumentom se podrobneje pojasnjujejo določene vsebine ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče. Uporaba dokumenta ni zavezujoča in za razliko od podobnega dokumenta, ki podrobneje opisuje vsebine, povezane z ocenjevanjem tveganja za posamezne nesreče, nima pravne podlage v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije. Kljub temu je Uprava RS za zaščito in reševanje pripravila določene usmeritve in razlage v zvezi z izdelavo ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, z upoštevanjem katerih lahko nosilci konceptualno in na vseh vsebinah izdelajo med seboj razmeroma usklajene in primerljive vsebine ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče. Poleg tega si lahko nosilci, ki imajo/bodo imeli v prihodnosti obveznosti iz naslova izdelave novih ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, za lažje delo ogledajo na spletnih povezavah že izdelane ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče glede na določbe uredbe sestavljajo naslednje vsebine:

1. uvod;
2. sprejemljiva tveganja za nesreče;
3. oceno upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti na področju ocene tveganja za posamezno nesrečo ter načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, skladno s smernicami Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče;
4. povzetek ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo skladno z vprašalnikom iz petega poglavja smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče;
5. ugotovitve s pojasnili;
6. razlago pojmov, kratic in krajšav;
7. vire;
8. priloge (razvidi itd.);
9. evidenčni list sprememb, dopolnitev in posodobitev.

Podrobnejše vsebine v tem dokumentu so usmerjene v vse bistvene vsebine ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče (točk od 1 do 5).

1 Uvod

Uvod ocene praviloma vsebuje: naziv ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo, naziv nosilca, ki je odgovoren za izdelavo ocene, seznam sodelujočih organov in ostalih sodelujočih, pravne in druge podlage ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo ter namen in potek izdelave ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo.

2 Sprejemljivo tveganje za nesreče

Vsebine v okviru Sprejemljivega tveganja za nesreče so zelo pomemben element ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče. Brez izdelave tega poglavja je izvedba vsebin iz nadaljnjih poglavij ocene (3 in 4) zelo otežkočena.

2.1. Nesreča, scenariji tveganja in njihove posledice

V prvem delu vsebine tega poglavja svetujemo, da se iz pripadajoče ocene tveganja za posamezno nesrečo na kratko povzamejo značilnosti obravnavane nesreče s poudarkom na pojavljanju te nesreče v naši državi, rezultati analiz tveganja scenarijev tveganja za nesrečo in prikazi matrik tveganja za nesrečo, s katerimi se slikovno prikaže vplive in verjetnost scenarijev tveganja glede na enovita merila tveganja. Ta del vsebine je lahko razmeroma kratek, saj izhaja iz pripadajoče ocene tveganja za posamezno nesrečo in predstavlja »most« med oceno tveganja za posamezno nesrečo in oceno zmožnosti obvladovanja le-te.

2.2 Razvid

Čeprav razvid spada med priloge ocen, pa je zelo pomembno, da se izdela pred samim ocenjevanjem zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b 6. člena Evropska komisija določa izpopolnitev pripravo in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj za nesreče na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, ki se naj bi manifestirala prek ustreznega načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na določeno nesrečo, s katerimi se lahko zmanjšuje njene vplive (sem spada tudi zmožnost hitrejše odprave posledic) in/ali verjetnost. Področje načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v RS na najvišji ravni ureja Vlada RS z Zakonom o Vladi Republike Slovenije, na nižjih ravneh pa resorni predpisi.

V uredbi so z 18.a členom predpisani le razvidi, ki vsebujejo enovit in strnjen pregled ukrepov za preventivo in pripravljenost, z načrtovanjem in izvajanjem katerih se lahko v trajnem oziroma dolgoročnem procesu zmanjšuje vplive (posledice) in/ali verjetnost nesreč do sprejemljivih tveganj za nesreče.

Z razvidi se torej ne posega v vsebino načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v pristojnosti ministrstev, temveč za vse nesreče pomenijo enovit prikaz ukrepov za preventivo in pripravljenost iz pristojnosti posameznih ministrstev za vse nesreče, s čemer je olajšana tudi sama izdelava ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Razvidi praviloma vsebujejo:

1. naziv nesreče, nosilca, ocenjevalno obdobje,
2. predstavitev, ki vsebuje ukrepe za preventivo in pripravljenost (naziv ukrepov, opis ukrepov, cilje ter prioritete ukrepov),
3. načrtovanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, časovnico ukrepov (roki, faze), sodelovanje javnosti (opis),

stroške načrtovanja ukrepov, finančne in materialne vire za načrtovanje ukrepov in prioritete ukrepov,

4. izvajanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, opis izvajanja ukrepov, časovnico izvajanja ukrepov (roki, faze), rezultate izvajanja ukrepov, stroške izvajanja ukrepov, finančne in materialne vire za izvajanje ukrepov in prioritete ukrepov,
5. druge vsebine, ki vsebujejo predvsem nova spoznanja in vrednotenje sprememb.

Razvide za svoje ocene izdelali vsi nosilci in jih umestijo predstavljeni ob koncu ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, praviloma kot njihova priloga. Razvide lahko izdelajo tudi sodelujoči organi, v kolikor so identificirani kot nosilci/izvajalci posameznih ukrepov za preventivo in pripravljenost. Tako je npr. URSZR je za večino nesreč, za katere so bile leta 2018 že izdelane ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, identificirala bodisi splošne bodisi posameznim nesrečam specialne ukrepe za preventivo in pripravljenost iz svojih pristojnosti oziroma pristojnosti sistema VPNDN oziroma zate ocene izdelala svoje področne razvide. Nosilec lahko vse področne ukrepe združi tudi v enovit razvid, vendar je zaradi preglednosti in tudi zaradi morebitnih naknadnih dopolnitev razvidov bolje, če vsi izdelani razvidi, izdelani za posamezno nesrečo, ostanejo samostojne priloge ocene.

V splošnem so za obvladovanje tveganj za nesreče pomembnejši ukrepi za preventivo, ki so večinoma v pristojnosti nosilcev, saj se s takšnimi ukrepi v odvisnosti od nesreče lahko zmanjšujejo vplivi nesreče in/ali verjetnost nesreče. Ukrepi s področja VPNDN so večinoma ukrepi za pripravljenost, usmerjeni v ustrezen odziv sistema VPNDN, ko do nesreče pride. S temi ukrepi večinoma ni mogoče zmanjšati verjetnosti nesreče, lahko pa v odvisnosti od nje delno ublažimo določene vplive oziroma posledice.

Razvide je treba periodično pregledovati in ukrepe na novo ovrednotiti, lahko se seveda dodajajo tudi novi ukrepi ali kak ukrep odstrani.

Predloga razvida (excell dokument) je v prilogi.

2.3 Sprejemljiva tveganja za nesreče

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje 18.c člen Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki za državo predstavlja še sprejemljive izgube prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo. Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče za državo vsebujejo še sprejemljive/o:

- vplive na ljudi (število mrtvih, število ranjenih ali bolnih, število trajno preseljenih),
- višino škode, kot je določena z gospodarskimi in okoljskimi vplivi in vplivi na kulturno dediščino v ocenah tveganja za posamezne nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru teh vrst vplivov),
- stopnjo političnih in družbenih vplivov nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru vrste teh vplivov, če je tako bolj smiselno),
- verjetnost nesreče, če je mogoče.

Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev. To pomeni, da brez opredelitve sprejemljivega tveganja za nesreče ni mogoče ustrezno vsebinsko in časovno ustrezno prilagoditi oziroma dolgoročno ustrezno izpopolniti načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, da bi te cilje (zmanjšanje vplivov tveganja in/ali verjetnosti nesreče) lahko dosegli.

Pomembno je, da se pri vsaki nesreči ugotovi, ali se lahko zmanjšuje njene vplive ali/in verjetnost. Katere vplive nesreč je z ukrepi mogoče obvladovati oziroma zmanjševati, je odvisno od posamezne nesreče. Pri verjetnosti nesreče je marsikdaj tako, da se njihovo pojavljanje ne more preprečiti, predvsem to velja za večino naravnih nesreč. Pomembno je tudi oblikovanje rokov, do katerih naj bi v odvisnosti od nesreče z identificiranimi ukrepi za preventivo in pripravljenost lahko obvladovali/zmanjševali tveganje praviloma do zelenih ravni, torej do oblikovanih vrednosti sprejemljivega tveganja za nesrečo.

Postopek oblikovanja sprejemljivega tveganja za nesreče je lahko precej raznovrsten. Možnosti je več, prva od njih je, da so sprejemljivi vplivi tveganja in verjetnosti za nesrečo v okvirih vrednosti, ki bi vpliv in verjetnost postavila v zelena polja matrike tveganja za posamezno nesrečo. To zlasti za nesreče, za katere so ugotovljene visoke stopnje vplivov in verjetnost, pomeni, da bo sprejemljiva tveganja zanje težko ali nemogoče ali vsaj ne kmalu doseči. Druga možnost določanja vrednosti sprejemljivih tveganj za nesreče je, da se ne glede na v analizah tveganja ugotovljene velikosti vplivov določi fiksne vrednosti sprejemljivega tveganja za vse nesreče, kot npr. 15 mrtvih, 30 poškodovanih, 30 stalno razseljenih ljudi, več kot 50 milijonov evrov gospodarske in okoljske škode in škode na kulturni dediščini), politični in družbeni vplivi stopnje 4 ali višji. Takšna možnost je sicer razmeroma enostavna, vendar zaradi svoje neprožnosti lahko tudi nerealna in zato nepriporočljiva. V določenih primerih bi že ugotovljeni vplivi določenega tveganja iz scenarijev tveganja bili lahko nižji, kot na ta način oblikovana sprejemljiva tveganja za nesreče. Tretja možnost določanja sprejemljivega tveganja za nesrečo je, da so vrednosti sprejemljivega tveganja za nesrečo takšne, da bi se uvrstile za stopnjo nižje glede na trenutno uvrstitev scenarijev tveganja iz ocen tveganja za obravnavane nesreče v matrikah tveganja za obravnavano nesrečo. Navedeni pristopi so v bistvu razmeroma togi in generični, saj ne upoštevajo stanja na področju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi se vplive in/ali verjetnost nesreč lahko zmanjša.

Bolj primerna se zdi možnost, da se vrednosti sprejemljivega tveganja za nesrečo oblikuje na podlagi identifikacije in ugotovitve stanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, zlasti na podlagi načrtovanja in izvajanja najbolj ustreznih ukrepov. Tak način oblikovanja sprejemljivega tveganja za posamezno nesrečo je verjetno tudi najbolj realen, tako oblikovani cilji pa objektivno lažje dosegljivi. Uporabljen je bil pri znatnem številu doslej izdelanih ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Obstaja tudi možnost, da se vrednosti sprejemljivega tveganja za nesreče oblikujejo neodvisno od zgoraj opisanih možnosti. Na nekaterih področjih takšne vsebine že obstajajo oziroma so bila sprejemljiva tveganja za nesreče morda že oblikovana in se jih je v takem primeru lahko uporabilo tudi na področju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Takšen je bil npr. primer pri poplavi.

Praviloma so podlaga za oblikovanje sprejemljivega tveganja scenariji tveganja v pripadajočih ocenah tveganja za posamezne nesreče. Praviloma so se sprejemljiva tveganja za določeno nesrečo oblikovala za vse ali pa vsaj za najpomembnejše scenarije tveganja za obravnavano nesrečo v ocenah tveganja za posamezne nesreče.

V več ocenah zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, izdelanih leta 2018, je bilo določeno tudi obdobje veljave vrednosti sprejemljivega tveganja za posamezno nesrečo in sicer pod predpostavko, kakšno bi bilo, ob ustreznem načrtovanju, izpopolnjevanju in izvajanju identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost, sprejemljivo tveganje za obravnavano nesrečo, če bi se nesreča, kot je bila predstavljena prek scenarijev tveganja v ocenah tveganja za posamezno nesrečo, pojavila ob koncu tega določenega obdobja v takšni ali podobni intenzivnosti in prostorski razporeditvi. Z drugimi besedami to pomeni, da bi pojav nesreče v takšni ali podobni razsežnosti in intenzivnosti, kot je prek scenarijev tveganja in analiz tveganja prikazan v ocenah tveganja za posamezne nesreče, ob koncu določenega obdobja "smel" ob ustreznem načrtovanju izbranih ukrepov za preventivo in pripravljenost, povzročiti posledice (vplive) največ v višini sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo in ne hujših. Podobno velja tudi za verjetnost nesreče, če se z ukrepi lahko vpliva na verjetnost njene pojavitve.

V nekaterih ocenah zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče je bilo sprejemljivo tveganja določeno bolj na splošno, so pa tudi primeri, ko se sprejemljivo tveganje za nesrečo ni znalo ali zaradi preštevilnih nezanesljivih dejavnikov ni moglo določiti ali pa se je pokazalo, da je zaradi raznih vzrokov ugotavljanje sprejemljivega tveganja za nesrečo nepotrebno oziroma nepomembno. Obstajajo tudi primeri, ko so nosilci lahko oblikovali sprejemljivo tveganje za nesrečo, ni pa bilo mogoče določiti časovnega roka, v katerem bi vplive in verjetnost lahko zmanjšali do vrednosti, oblikovanih v okviru sprejemljivega tveganja za nesrečo. Samo splošno oziroma neoblikovanje sprejemljivega tveganja za nesrečo pa še ne pomeni, da z identificiranimi ukrepi za preventivo in pripravljenost vplivov in/ali verjetnosti teh nesreč ni mogoče zmanjševati.

Tako kot razvide, je treba tudi vrednosti sprejemljivega tveganja za nesreče obdobjno preveriti in jih po potrebi na novo oblikovati oziroma ovrednotiti, zlasti to velja v primeru, če je bila raven sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo določena samo za določeno obdobje.

Sprejemljivo tveganje za nesrečo, kot že ugotovljeno, ne predstavlja nekih nespremenljivih vrednosti, temveč se lahko obdobjno, zaradi raznih vzrokov, tudi spreminja (praviloma zmanjšuje). Prav tako sprejemljivo tveganje za nesrečo trenutno še ne predstavlja neke neobvezne obveznosti, ampak trenutno predstavlja usmeritev oziroma neobvezujoč cilj vsem, ki lahko na svojem področju z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost prispevajo k temu, da bi bile posledice in/ali verjetnost prihodnjih nesreč manjše. Zagotovo pa je treba razmišljati tudi v smeri, da bi vrednostim sprejemljivega tveganja za nesreče morali sčasoma dodati tudi obligatornost njegovega upoštevanja pri obvladovanju tveganja za posamezne nesreče, kar pa bo ne le strokovna, temveč tudi politična odločitev. Predlagamo, da to z resornimi predpisi uredijo ministrstva, pristojna predvsem za preventivne ukrepe za posamezne nesreče.

3 Ocenjevanje upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče na področju ocene tveganja za posamezno nesrečo, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost

Tretja poglavja ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče predstavljajo njihov najboljšežnejši in najpomembnejši del. V tem delu ocen nosilci in sodelujoči organi odgovarjajo na 51 vprašanj, odgovori na ta vprašanja pa opredeljujejo stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavane nesreče iz upravnega, tehničnega in finančnega vidika na področju ocenjevanja tveganja, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Vprašanja so neposredno prevzeta iz Smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki jo je Evropska komisija sprejela avgusta leta 2015.

Pregled vprašanj iz Smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
1	OCENA TVEGANJA ZA OBRAVNAVANO NESREČO		
2	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
3	3.1.1 Okvir		
4	Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?		
5	Ocena ravni za 3.1.1		
6	3.1.2 Koordinacija		
7	Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?		
8	Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?		
9	Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
10	Ocena ravni za 3.1.2		
11	3.1.3 Strokovno znanje		
12	Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?		
13	Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?		
14	Ocena ravni za 3.1.3		
15	3.1.4 Drugi deležniki		
16	Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?		
17	Ocena ravni za 3.1.4		
18	3.1.5 Obveščanje in komuniciranje		
19	Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmožnost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?		
20	Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmožnost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?		
21	Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?		
22	Ocena ravni za 3.1.5		
23	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI		
24	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
25	3.1.6 Metodologija		
26	Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?		
27	Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?		
28	Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?		
29	Ocena ravni za 3.1.6		
30	3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija		
31	Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?		
32	Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?		
33	Ocena ravni za 3.1.7		
34	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI		
35	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
36	3.1.8 Financiranje		
37	Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmožnost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?		
38	Ocena ravni za 3.1.8		
39	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI		
40	OCENA ZMOŽNOSTI ZA OCENO TVEGANJA ZA OBRAVNAVANO NESREČO		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
41	NAČRTOVANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
42	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
43	3.2.1. Koordinacija		
44	Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?		
45	Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?		
46	Ocena ravni za 3.2.1		
47	3.2.2 Strokovno znanje		
48	Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?		
49	Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?		
50	Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljnih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?		
51	Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?		
52	Ocena ravni za 3.2.2		
53	3.2.3 Metodologija		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
54	Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?		
55	Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?		
56	Ocena ravni za 3.2.3		
57	3.2.4 Drugi deležniki		
58	Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?		
59	Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?		
60	Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?		
61	Ocena ravni za 3.2.4		
62	3.2.5 Obveščanje in komuniciranje		
63	Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?		
64	Ocena ravni za 3.2.5		
65	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI		
66	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
67	3.2.6 Oprema		
68	Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?		
69	Ocena ravni za 3.2.6		
70	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI		
71	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
72	3.2.7. Financiranje		
73	Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?		
74	Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?		
75	Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?		
76	Ocena ravni za 3.2.7		
77	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI		
78	OCENA ZMOŽNOSTI NAČRTOVANJA UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
79	IZVAJANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
80	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
81	3.3.1 Strategija/politika/metodologija		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
82	Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?		
83	Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?		
84	Ocena ravni za 3.3.1		
85	3.3.2. Koordinacija		
86	Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?		
87	Ocena ravni za 3.3.2		
88	3.3.3. Strokovno znanje		
89	Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?		
90	Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?		
91	Ocena ravni za 3.3.3		
92	3.3.4 Drugi deležniki		
93	Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
94	Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?		
95	Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?		
96	Ocena ravni za 3.3.4		
97	3.3.5 Postopki		
98	Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?		
99	Ocena ravni za 3.3.5		
100	3.3.6 Obveščanje in komuniciranje		
101	Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?		
102	Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljanji, osveščanje in krepitev zaupanja?		
103	Ocena ravni za 3.3.6		
104	OCENA UPRAVNIH ZMOŽNOSTI		
105	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
106	3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT		
107	Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in		

NESREČA:			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	pripravljenost?		
108	Ocena ravni za 3.3.7		
109	3.3.8 Oprema in zaloge		
110	Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?		
111	Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?		
112	Ocena ravni za 3.3.8		
113	3.3.9 Strokovno tehnično znanje		
114	Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?		
115	Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?		
116	Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmožnosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmožnosti v nujnih		

preglednik ipd) aktivno sodelujejo pri odpravi posledic nesreč, od javljanja o pojavu nesreče, obveščanja pristojnih služb, do odprave posledic nesreče. Naloge so po posameznih področjih porazdeljene glede na vrsto in lokacijo nesreče. Na področju energetike je na vseh področjih dovolj usposobljenih strokovnjakov, ki načrtujejo in izvajajo potrebne ukrepe za zanesljivo oskrbo z energijo.

Na ravni URSZR kadrovski in materialni pogoji komaj še omogočajo racionalno izvajanje večine nalog s področja VPNDN oziroma identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost. Na ravni lokalnih skupnosti je mogoče, da osebj, ki izvaja upravne in druge naloge s področja VPNDN, v posameznih lokalnih skupnostih ni dovolj. To lahko velja tudi za sile za ZRP.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali je na voljo usposabljanje za strokovnjake, ki izvajajo dejavnosti načrtovanja, in če da, kakšno.

Na področju varstva gozdov je načrtovanje in preventivno varstvo gozdov vključeno v izobraževalne procese na vseh ravneh gozdarskega izobraževanja. Nadalje se zaposlen gozdarski kader izobražuje z internimi prenosi znanja, s prenosi novih znanstvenih dognanj v prakso, z usposabljanji in z izmenjavo dobre prakse s primerljivimi državami.

Na področju VPNDN je najpomembnejše usposabljanje večinoma tisto, ki temelji na lastnih izkušnjah, pridobljenih z delom na svojem delovnem področju. Kar se tiče centrov za obveščanje, morajo javni uslužbenci pred pričetkom dela uspešno zaključiti nekaj specializiranih programov usposabljanja, tudi kasneje se še občasno usposabljujejo, npr. ob uvajanju novih informacijskih tehnologij, programov, aplikacij ipd. Obdobno usposabljanje je pomembno tudi za člane štabov Civilne zaščite, pripadnike sil za ZRP ipd.

Na področju železnic vsi izvršilni delavci opravljajo izobraževanja in preverjanja znanja, skladno s Pravilnikom o strokovni usposobljenosti izvršilnih železniških delavcev in Pravilnikom o ravnanju ob resnih nesrečah, nesrečah in incidentih v železniškem prometu. Tudi na področju energetike potekajo redna in izredna usposabljanja s področja zanesljive oskrbe z električno energijo, tako interna kot zunanja.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se izvaja strategija za obvladovanje tveganja, in če da, kako se o ciljih, prioritetah in postopkih obveščajo strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Splošni cilj je zmanjševanje ugotovljenega tveganja za obravnavano nesrečo, v tem primeru žled. Iz tega morajo izhajati ukrepi za preventivo in pripravljenost oziroma morajo biti v povezavi s splošnimi in konkretnimi cilji iz strategij, politik ipd. Nekateri strokovnjaki so v

določeni meri celo soudeleženi pri nastajanju tovrstnih dokumentov.

Celovite državne strategije na tem področju ni, obstajajo pa sektorske (strategije, nacionalni programi ipd.), ki jih pripravljajo pristojna ministrstva.

Na področju VPNDN se na tem mestu lahko omeni Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in Resolucijo o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

V preteklem desetletju se je v gozdovih zgodilo več naravnih ujm (vetrolomi, žledolomi, snegolomi) večjega obsega, ki so se v preteklosti dogajali v manjšem obsegu. Zato ministrstvo, pristojno za gozdarstvo financira različne raziskovalne projekte, katerih rezultati pripomorejo k izboljšanju ocene tveganj za gozdove in oceni prilagoditvenega potenciala gozdov. Na tej podlagi se prilagodi načrtovanje ukrepov obnove, nege in varstva gozdov (npr. pri obnovi in negi gozdov se daje prednost drevesnim vrstam, ki so bolj odporne in prilagodljive, na področju varstva gozdov se prouči nove škodljive organizme in predvidi ukrepe za zatiranje, proučujejo se nove metode obvladovanja škodljivih organizmov ipd). MKGP rezultate projektov posreduje ZGS, ki jih z internim prenosom znanja prenese svojim strokovnjakom, ki delajo na terenu.

MKGP in ZGS sodelujeta in izmenjujeta izkušnje tudi s tujimi strokovnjaki v primerljivih razmerah. Sodelujeta tudi z inštitucijami, ki so pristojne za ukrepanje ob naravni ujmi.

Na področju železnic ima upravljalec in prevoznik ustanovljeno Službo za upravljanje s tveganji, katere glavna naloga je obvladovanje tveganj na vseh ravneh odločanja in tudi področjih delovanja. Na področju prenosnega elektroenergetskega omrežja ima upravljalec ustanovljeno Službo za korporativno varnost, katere glavna naloga je obvladovanje tveganj na vseh ravneh odločanja in tudi področjih delovanja.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se znanje izmenjuje med strokovnjaki, ki sodelujejo v postopku načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako je zagotovljeno, da se to znanje ohrani.

Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks. Pomembna je tudi strokovna izmenjava informacij, na primer tudi v okviru delovanja Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in sodelujočih organov, pa tudi na ravni Medresorske delovne skupine za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki predstavlja povezavo med strokovnim delom na tem področju in politiko. Na ta način lahko pride do večje skladnosti in razumevanja pomena obvladovanja tveganj za nesreče.

Preventivno varstvo gozdov je vključeno že v izobraževalni proces na srednjih šolah in fakultetah, ki izvajajo izobraževalne programe na področju gozdarstva. Zaposleni na ministrstvu in v javni gozdarski službi (izvajata jo ZGS in Gozdarski inštitut Slovenije)

spremljajo novosti na področju raziskav, se izobražujejo z internimi prenosi znanja in drugimi oblikami izobraževanja. Poleg tega sodelujejo s strokovnjaki v tujih državah, ki se ukvarjajo s tem področjem. MKGP financira raziskave, ki jih posreduje javni gozdarski službi, kot je opisano že v odgovoru na vprašanje 21. Poleg tega predpisi o gozdovih določajo postopke in pristojnosti za ukrepanje ob pojavu naravnih ujm, kamor spada tudi žled. Predpisi se po potrebi dopolnjujejo.

Na področju železnic in energetike odgovorni in ostali zaposleni spremljajo novosti s svojega delovnega področja, se izobražujejo z internimi prenosi specifičnega znanja in drugimi oblikami izobraževanja. Poleg tega na področju železnic zaposleni izmenjujejo mnenja in znanja z drugimi železniškimi upravami in evropskimi železniškimi organizacijami (UIC, CER in ERA). Poleg tega, na področju energetike, zaposleni izmenjujejo mnenja in znanja z evropskimi organizacijami (ENTSO-E, EURELECTRIC). Razlage navedenih pomenk so v poglavju 6 te ocene.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.2 Strokovno znanje: 3,25.«

Odgovori na ta vprašanja v samih ocenah zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče so seveda obsežnejši. Pri prvem vsebinskem sklopu, ki zajema ocenjevanje področja ocenjevanja tveganja za obravnavano nesrečo (prvih 16 vprašanj), odgovore pripravljajo večinoma nosilci sami, pri ostalih dveh vsebinskih sklopih (načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) pa so lahko vključeni tudi sodelujoči organi. Pri večini nesreč del odgovorov (npr. za področje sistema VPNDN) pripravlja tudi URSZR. Pri pripravi odgovorov se praviloma upoštevajo ukrepi za preventivo in pripravljenost, predstavljeni prek razvidov. Odgovori se pripravijo pisno oziroma vsebinsko, obenem pa se poda tudi številčna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo v zvezi s posameznimi vprašanji in sicer s petimi ravnmi:

n. r. – vprašanje v zvezi z zmožnostmi ni relevantno,

1 – zmožnosti veljajo za relevantne – dejavnosti se še niso pričele (zmožnosti niso ugotovljene),

2 – zmožnosti so ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek,

3 – zmožnosti so bile razvite na ključnih področjih,

4 – zmožnosti so integrirane in se izboljšujejo.

Najslabša ocena v zvezi s posameznim vprašanjem je torej 1, najboljša pa 4, odgovor n. r. pa pomeni, da vprašanje za določeno nesrečo ni relevantno. Višja ocena torej predstavlja boljši rezultat. Obstaja tudi možnost, da se na določena vprašanja ni ali ni zmoglo odgovoriti. Vseh teh vprašanj se pri nadaljnih izračunih ne upošteva.

Zaradi narave vprašanj naj bodo odgovori nanje večinoma splošni in se naj nanašajo na večino ukrepov za preventivo in pripravljenost, uvrščenih v področne razvide iz prejšnjega poglavja. Kjer pa se vprašanja nanašajo na ožje usmerjene vsebine, naj bodo odgovori nanje, če je mogoče, podrobnejši. Zaželen obseg posameznega odgovora je približno pol do ene strani.

Podrobnejših kriterijev, kako ugotoviti oziroma dodeliti oceno ravni odgovora na posamezna vprašanja, še zlasti pa na posameznih vsebinskih sklopih vprašanj, Evropska komisija v predmetnih smernicah ni podala. Zato so tako vsebina odgovorov kot dodeljene številčne ravni odgovorov lahko do neke mere oblikovane subjektivno s strani pripravljalcev odgovorov na posamezna vprašanja. Je pa v ocenah treba pri odgovorih ali pri uvodu v ta vprašanja to poudariti.

Prav tako Evropska komisija v predmetnih smernicah ni pojasnila vrednostnega (številčnega) postopka izračuna vrednosti in stopenj ocene tako na ravni posameznega vprašanja, kot tudi na nadaljnjih, višjih nivojih oziroma vsebinskih sklopih (na četrtem nivoju (npr. za posamezna področja kot so okvir, koordinacija, oprema, strokovno znanje, drugi deležniki itd.), na tretjem nivoju (npr. za posamezne vrste zmožnosti – upravne, tehnične, finančne), na drugem nivoju (za področje ocene tveganja za posamezno nesrečo, za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) ter na prvem oziroma končnem nivoju - za nesrečo kot celoto.

Zato je ta postopek oblikoval DKO na naslednji način:

1. Posamezno vprašanje in ocena ravni za obravnavano vprašanje v preglednici 2 (1–51), predstavljata najnižji, 5. nivo. Kot že prej omenjeno, so mogoče ocene ravni od 1 do 4, vedno v celem številu, v določenih primerih tudi n. r. Če je na vprašanje odgovarjalo več organov, si je praviloma vsak podelil svojo oceno. Ocena ravni posameznega odgovora se v takem primeru izračuna tako, da se sešteje parcialne ocene vseh organov in dobljena vsota deli s številom organov, ki so na konkretno vprašanje odgovarjali. Tako dobljeno število ni vedno celo število, v tem primeru se za končno oceno ravni posameznega odgovora upošteva preračun iz preglednice 3.

2. Če je v četrtem nivoju v preglednici 2 le eno vprašanje, je ocena (vrednost) ravni za ta nivo v bistvu enaka oceni za to vprašanje (tak primer je npr. pri nivoju 3.1.1, kjer je v okviru Okvira le eno vprašanje, podobno je npr. tudi pri vprašanju 7 in ravni 3.1.4 itd.), le da je v tem primeru ocena (vrednost) zapisana kot decimalno število. Če je vprašanj v okviru četrtega nivoja več, se ocena za ta nivo izračuna tako, da se sešteje ocene vseh posameznih vprašanj in vrednost deli s številom vprašanj v tem nivoju. Tak primer je npr. pri nivoju 3.1.4, kjer so tri vprašanja. Vprašanj, na katera se zaradi nerelevanosti ni pripravil odgovor (n. r.), ali odgovor iz kakršnih koli drugih vzrokov ni bil pripravljen, se pri tem ne upošteva.

3. Vrednost ravni na tretjem nivoju (npr. Upravnih zmožnosti v vrstici 23 v preglednici 2) se izračuna tako, da se sešteje vrednosti vseh vsebin na četrtem nivoju (npr. v primeru Upravnih zmožnosti pri oceni tveganja za posamezno nesrečo je to seštevek vrednosti ravni 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 in 3.1.5). Dobljena vrednost se nato deli s številom ravni (v konkretnem primeru 5, oziroma z manj, če bi se zgodilo, da na tretjem nivoju morda ne bi imeli relevantnega odgovora oziroma bi bil odgovor n. r.). Tako dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število. Dobljena vrednost je na način, opredeljen v preglednici 3, izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na zaokroženih vsebinskih področjih tretjega nivoja.

4. Vrednost ravni na drugem nivoju – na nivoju ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in na področju izvajanja ukrepov

za preventivo in pripravljenost se izračuna tako, da se dobljene (decimalne) vrednosti za ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, torej vrednosti tretjega nivoja, sešteje in deli s tri. Dobljena vrednost se zapiše kot decimalno število, obenem pa se na način, opredeljen v preglednici 3, preračuna in izrazi tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na področju ocenjevanja tveganja za nesrečo, načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

5. Skupna ocena (vrednost in stopnja) zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo (prvi nivo) (vrstica 126 v preglednici 2) je bila izračunana tako, da se sešteje vrednost, povezana z oceno tveganja za posamezno nesrečo (vrstica 40 v preglednici 2), vrednost za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 78 v preglednici 2) in vrednost za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 125 v preglednici 2) ter seštevek deli s tri. Dobljena vrednost, ki je decimalno število, predstavlja končno vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo. Dobljena vrednost se prek opredeljenih pragov v preglednici 3 pretvori še v skupno – končno stopnjo zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo.

Še enkrat naj omenimo, kakšni so v tej oceni in v vseh posameznih ocenah zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče nivoji ocenjevanja:

1. nivo predstavlja skupno oziroma končno oceno (vrednost in stopnjo) zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo,

2. nivo predstavlja oceno (vrednost in stopnjo) zmožnosti obvladovanja tveganja na ravni ocene tveganja za obravnavano nesrečo, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost,

3. nivo predstavlja oceno (vrednost in stopnjo) zmožnosti obvladovanja tveganja na ravni upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti za področjih ocene tveganja za obravnavano nesrečo, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost,

4. nivo predstavlja oceno (vrednost) zmožnosti obvladovanja tveganja na ravni zaključenih vsebinskih sklopov znotraj upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti na vseh področjih (ocena tveganja, načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost).

5. nivo je najnižji, osnovni nivo in predstavlja oceno na ravni posameznega vprašanja oziroma odgovora nanj.

Preglednica 3 predstavlja preračun vrednosti v cela števila in razlago stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja na posameznih vsebinskih sklopih od četrtega do prvega nivoja, uporabljena pa je bila tudi za oceno ravni posameznega vprašanja, če je nanj odgovarjalo več organov in je nanj vsak podal svojo številčno oceno.

Preglednica 3: Preračun vrednosti v cela števila in razlaga stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo na posameznih vsebinskih sklopih

Skupna vrednost ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo oziroma posameznih vsebinskih sklopov	Barvna lestvica in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Okvirna razlaga stanja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo
do 1,50	1	dejavnosti se večinoma še niso pričele (zmožnosti večinoma niso ugotovljene)	Tveganja za nesrečo se ne obvladuje ali le v manjši meri, vplivi in/ali verjetnosti nesreče se ob takšnem trendu v odvisnosti od nesreče dolgoročno lahko povečujejo
1,51 – 2,50	2	zmožnosti so večinoma ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek	Tveganje za nesrečo se delno ali pretežno obvladuje, ni verjetno zmanjšanje vplivov in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju (če je bilo le-to določeno)
2,51 – 3,50	3	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih	Tveganje za nesrečo se obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov na večini področij in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju (če je bilo le-to določeno) do ravni sprejemljivega tveganja za nesrečo (če je bilo le-to oblikovano)
3,51 – 4,00	4	zmožnosti so večinoma integrirane in se izboljšujejo	Tveganje za nesrečo se v celoti obvladuje, obstaja velika verjetnost zmanjšanja vplivov in/ali verjetnosti nesreče na raven sprejemljivega tveganja za nesrečo (če je bilo le-to oblikovano) v zadanem obdobju (če je bilo le-to določeno) ali celo pod njo

Višja končna vrednost in stopnja predstavljata boljši rezultat. Ocena oziroma vrednost 3,51 ali več pomeni (kar predstavlja najvišjo stopnjo 4) da smo kot država - skupnost sposobni zaznavno zmanjševati vplive in/ali verjetnost obravnavanega tveganja za nesrečo in tudi, da obstaja velika verjetnost, da bi z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost v zadanem obdobju (v primeru, če je bilo le-to določeno) vplive in/ali verjetnost obravnavne nesreče uspeli znižati do opredeljenega sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo (v primeru, če je bilo oblikovano). Takšnih vrednosti sicer nobena od obravnavanih nesreč ni dosegla. Vrednosti rumenega polja (med 2,51 in 3,50), ki

se uvrstijo v stopnjo 3, predstavljajo še sprejemljivo raven zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo in pomenijo, da je tveganja za obravnavano nesrečo obvladljivo in da je mogoče upravičeno pričakovati, da bi se glede na ugotovljeno stanje ukrepov za preventivo in pripravljenost velikosti vplivov in/ali verjetnosti lahko nekoliko znižale.

Vrednosti v oranžnem polju (od 1,51 do 2,50 – stopnja 2) ali celo v rdečem polju (do 1,50 – stopnja 1) so nižje, manj zaželeni vrednosti. Takšne vrednosti pomenijo, da se tveganje za določeno nesrečo le delno ali v veliki meri ne obvladuje oziroma, zlasti pri vrednostih, ki bi se uvrstile v rdeče polje, da nekatere aktivnosti, s katerimi se bi lahko zmanjševalo vplive in/ali verjetnost tveganja pri obravnavani nesreči, niso niti identificirane niti le-te ne potekajo ali pa v neustreznem - premajhnem obsegu.

4 Povzetki in zaključki ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče

Odgovore na vprašanja v tretjem poglavju ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče ter ocene ravni posameznih odgovorov tudi na višjih nivojih izdelovalci ocen tabelarično strnijo v poglavje 4 teh ocen.

Povzetki ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče sestavljajo pretežni del Državne ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Tabelarični povzetki, ki so vsebinsko praktično skoraj v celoti prevzeti iz smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, vsebujejo vsa vprašanja, dodane ocene ravni zanje, opombe (praviloma kratke povzetke odgovorov in/ali utemeljitev izbire ravni), poleg tega pa še vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na višjih nivojih, vse do končne vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavane nesreče.

Dejanski zapis in oblika teh vprašanj in povzetkov odgovorov v četrtem poglavju poglavju sta razvidna iz ene od že izdelanih ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo (izsek).

»

Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
46	3.2.2 Strokovno znanje		
47	Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?	4	Odgovor na to vprašanje je načeloma pozitiven.
48	Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Obseg usposabljanj v zadnjih letih je bil zaradi splošne krize nekoliko zmanjšan, zlasti to velja za vsebinsko neobhodna plačljiva usposabljanja, navedeno še najmanj velja za službe na področju elektroenergetike.

49	Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljnih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?	3	Vsi vpleteni so načeloma seznanjeni o splošnih ciljnih in prioritetah, nekateri pri oblikovanju teh ciljev in prioritet tudi sodelujejo.
50	Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?	3	Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks. Na predmetnem področju je pomembna tudi strokovna izmenjava informacij med udeleženi v procesu načrtovanja obvladovanja tveganj za nesreče.
51	Ocena ravni za 3.2.2	3,25	

»

Bistven del tega poglavja so tudi strnjene številčno ugotovljene vrednosti in stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja na posamzno nesrečo. Spodaj je prikazan primr, kako to izgleda za primer žleda. Pri tem so upoštevane tudi že barve polj, ki predstavljajo zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo na posameznih ravneh oziroma vsebinskih sklopih (zelena, rumena, oranžna, rdeča).

»

Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled po vsebinskih sklopih od četrtega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (1. nivo)
Okvir	4,00			
Koordinacija	3,67			
Strokovno znanje	4,00			
Drugi deležniki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	4,00			
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za žled		3,73 (4)		
Metodologija	3,50			
Informacijska in komunikacijska tehnologija	3,50			
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za žled		3,50 (3)		
Financiranje	3,00			
Finančne možnosti za		3,00 (3)		

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (1. nivo)
Oceno tveganja za žled				
Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju <i>Ocene tveganja za žled</i>			3,41(3)	
Koordinacija	4,00			
Strokovno znanje	3,25			
Metodologija	3,00			
Drugi deležniki	3,33			
Obveščanje in komuniciranje	3,00			
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,32 (3)		
Oprema	3,00			
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
Financiranje	3,33			
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,33 (3)		
Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju <i>načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			3,22 (3)	
Strategija/politika/ metodologija	3,50			
Koordinacija	4,00			
Strokovno znanje	4,00			
Drugi deležniki	4,00			
Postopki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	3,50			
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,67 (4)		
Infrastruktura, vključno z IT	4,00			
Oprema in zaloge	3,00			
Strokovno tehnično znanje	3,00			

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (1. nivo)
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,33 (3)		
Financiranje	3,00			
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			3,33 (3)	
Skupna ocena vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled				3,32 (3)

»

5 Ugotovitve s pojasnili

V tem delu ocene je treba strniti vsebino celotne vsebine ocene, vključno z ključnimi ugotovitvami ocene tveganja za obravnavano nesrečo, vsebino razvidov s kratkim opisom najpomembnejših ukrepov za preventivo in pripravljenost, načinom določitve in komentarjem sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo ter predstaviti in komentirati rezultate, ki jih predstavljajo odgovori na vprašanja iz tretjega poglavja ocene. Slednje je primerno predstaviti na način, kot je prikazano v naslednji preglednici (primer je za žled). Pri tem so upoštevane tudi že barve polj, ki predstvaljajo zmonosti obvladovanja tveganja na posameznih ravneh oziroma vsebinskih sklopih (zelena, rumena, oranžna, rdeča). Zaželeno je tudi izpostaviti najbolj močne in najbolj šibke točke obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo. Zaželen obseg tega poglavja je do 10 strani. Vsebina tega in prejšnjega poglavja praviloma predstavljata vsebino ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo v Državni oceni zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče.

»

Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled po posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za žled	3,73 (4)		
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za žled	3,50 (3)		
Finančne možnosti za Oceno tveganja za žled	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju Ocene tveganja za žled</i>		3,41 (3)	
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,32 (3)		
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,33 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		3,22 (3)	
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,67 (4)		
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,33 (3)		
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		3,33 (3)	
Skupna vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled			3,32 (3)
Razlaga vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih - tveganje za žled se večinoma obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov žleda na večini področij v zadanem obdobju		

»